

УДК: 378.4(574.2)

**GLOBALLASHUV SHAROITIDA TALABALARINING SIFATLI
TA'LIM OLIISHINI TASHKIL ETISH**

**ORGANIZATION OF HIGH-QUALITY EDUCATION OF ITS
STUDENTS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION**

N.K. Jorabaeva – Muxtar Auevov nomli Qozog‘iston universiteti katta o‘qituvchisi

D.I.Quvondiqova - Jizzax politexnika instituti assistenti

N.K. Jorabaeva- Senior Lecturer of Mukhtar Auevov Kazakhstan University

D.I.Quvondikova -Assistant Professor of Jizzakh Polytechnic institute

Annotatsiya : maqolada O'zbekiston Respublikasida globallashuv va mehnat bozori talablari sharoitida sifatli oliy ta'lim berish masalalari ko'rib chiqilgan. Mualliflar talabalar o'rtasida tanqidiy fikrlash va madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantirishdagi rolini ta'kidlab, muammoli ta'lim, amaliy tadqiqotlar usuli va boshqalar kabi usullarni aniqlaydilar.

Kalit so'zlar: globallashuv; mehnat bozori; o'qitish usullari; tanqidiy fikrlash.

Аннотация: Статья рассматривает вопросы обеспечения качественного высшего образования в условиях глобализации и требований рынка труда в Республике Узбекистан. Авторы выделяют методы, такие как Проблемно-ориентированное обучение, Метод кейс-стади, и другие, подчеркивая их роль в развитии критического мышления и межкультурной компетентности студентов.

Ключевые слова: глобализация; рынок труда; методы обучения; критическое мышление.

Abstract: The article addresses the provision of quality higher education amidst globalization and labor market demands in the Republic of Uzbekistan. The authors identify methods such as Problem-Based Learning, Case Study Method, among others, emphasizing their role in fostering critical thinking and

intercultural competence among students.

Keywords: globalization; labor market; teaching methods; critical thinking;

Kirish: globallasuv va ilm-fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi sharoitida sifatli ta'limni ta'minlash dunyoda barqaror o'sish va raqobat qobiliyatini oshirishga intilayotgan bu har qanday mamlakat uchun eng muhim vazifalardan biridir. O'zbekiston Respublikasi xalqaro jarayonlarning faol ishtirokchisi sifatida mehnat bozorining zamonaviy talablariga javob beradigan yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash maqsadida oliy ta'limning islohoti va ilg'or tizimiga ham katta e'tibor qaratmoqda.

Dolzarbli: O'zbekistonda talabalarning sifatli ta'limini global tashkil etish sharoitida quyidagi sabablarga ko'ra dolzarblik kuzatilmoqda:

Dunyo ta'limli muhiti va integratsiya: o'zbekistonlik bitiruvchilar rahbarlarining global mehnat bozorida muvaffaqiyat qozonishi va ularning raqobatbardoshligini ta'minlash uchun ta'lim dasturlari va standartlarini ilg'or jahon amaliyotlari bilan uyg'unlashtirish zarur [1, 2].

Inson kapitalini rivojlantirish: sifatli ta'lim inson kapitalini rivojlantirishning asosiy omili bo'lib, u o'z navbatida mamlakatning iqtisodiy o'sishi va innovatsion rivojlanishiga yordam beradi [3, 4].

Tez o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish: tezkor texnologik o'zgarishlar va global raqobat sharoitida talabalarning malakasini ta'minlash, yangi sharoitlarga tezda moslashish va o'z malakalarini doimiy ravishda oshirish kerak [5, 6].

Xalqaro hamkorlik: fan, texnologiya va innovatsiyalar bo'yicha xalqaro hamkorlik tomonidan yaratilgan ta'lim sifatini oshirish, bu usul va tajriba almashish uchun yangi imkoniyatlar ochadi [7, 8].

Ushbu omillarni inobatga olgan holda, Respublika Oliy ta'lim tizimida O'zbekistonning ta'lim sifatini oshirish va xalqaro standartlarga muvofiqligiga qaratilgan innovatsion yondashuv va islohotlarni faol joriy etmoqda.

Ishning maqsad: globallashtirish, mehnat bozorining zamonaviy zamonaviy talablari va xalqaro standart sharoitida O'zbekiston Respublikasidagi talabalar uchun sifatli oliy ta'limni ta'minlash.

Vazifalar: jahon mehnat bozorida o'zbek bitiruvchilarining raqobatbardoshligini oshirish uchun ta'lim dasturlarini integratsiyalashuvi va jahon ta'lim makoniga muvofiqligi.

Sifatli ta'lim orqali inson kapitalini rivojlantirish mamlakatning iqtisodiy o'sishi va innovatsion rivojlanishining omili sifatida.

Doimiy malaka oshirish orqali talabalarni tez o'zgaruvchan sharoitlarga va texnologiya o'zgarishlariga moslashtirish imkoniyati.

Oliy ta'lim sohasida ilg'or texnika va tajriba almashish uchun fan, texnologiya va innovatsiyalar bo'yicha xalqaro hamkorlikni kengaytirish.

Tadqiqot usullari: Standartlar va dasturlarni ishlab chiqish tahlili (manba: "Oliy ta'lim ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va yangilash bo'yicha uslubiy tavsiyalar").

Bitiruvchilarning kompetentsiyalarini baholash

Mehnat bozorini tahlil qilish

Ish beruvchilarning bitiruvchilarning malakalariga bo'lgan talabni aniqlash

O'zbekistonda globallashtirish sharoitida talabalarning sifatli ta'limini tashkil etish sohasidagi tadqiqot maqsadlari, vazifalari va usullari bo'yicha natijalar va yechimlarini ko'rib chiqish mo'mkin.

Manbalarga tayanib, globallashtirish sharoitida talabalarning sifatli ta'limini tashkil qilish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan ba'zi pedagogik usullar:

Muammoga asoslangan ta'lim (Problem-Based Learning, PBL) : PBL talabalarning mustaqil ishga undaydi va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu usul ilmiy muammolarni hal qilishga qaratilgan va boshqa usullar bilan birlashtirilishi mumkin, masalan, Case-stady va chuqur, muammoga asoslangan ta'limni shakllantiruvchi insho (PBL).

Keys-stadi usuli: keys-stadi usuli u muammoli vaziyatlarni hal qilish, real hayotga yaqinlashish uchun amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga undaydi. Case usuli talabalarning fikrlash ijodkorligini, intellektual qarorlarida moslashuvchanlikni shakllantiradi va yumshoq ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Loyihaga yo'naltirilgan ta'lim (loyihaga asoslangan ta'lim, PBL) : Pbl ham muammolarni hal qilishga qaratilgan va uni PBL turi sifatida ko'rish mumkin. Bu ilmiy muammolarni hal qilishga qaratilgan loyiha ustida ishlashni o'z ichiga oladi.

Inverted class: Inverted class har kuni har bir sinfdagi har bir o'quvchini o'z ichiga oladi. Ushbu usul o'quv jarayonini faollashtirishi va talabalarning motivatsiyasini qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Aralash ta'lim (aralash ta'lim) : aralash ta'lim an'anaviy sinf shakllarini maxsus texnologiyalardan foydalangan holda o'qitish manbalari bilan birlashtiradi. Ushbu usul, ayniqsa globallashtirish va axborot texnologiyalarining rivojlanishi sharoitida o'qitish sifatini oshirishi mumkin.

Madaniyatlararo ta'lim: madaniyatlararo ta'lim talabalarga tez o'zgaruvchan sharoitlarga moslashishga va malakani o'zgartirish orqali texnologiyalarni o'zgartirishga yordam beradi. Ushbu usul talabalar o'rtasida madaniyatlararo kompetentsiya va global hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi.

Virtual harakatchanlik: talabalar uchun virtual harakatchanlik fan, texnologiya va innovatsiyalar bo'yicha xalqaro hamkorlikni kengaytirishi mumkin. Ushbu usul oliy ta'limda oldingi usullar va tajribalar almashinuviga yordam berishi mumkin.

Onlayn hamkorlik: onlayn hamkorlik, ayniqsa globallashtirish va axborot texnologiyalarining rivojlanishi sharoitida ta'lim sifatini oshirishi mumkin. Ushbu usul tosh ko'nikmalarini rivojlantirishga va katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash qobiliyatiga hissa qo'shishi mumkin.

Xulosa: zamonaviy pedagogik tadqiqotlar va ilg'or amaliyotlarga asoslangan ushbu usullar tanqidiy fikrlashni, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini, madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantirishga va talabalar o'rtasida global hamkorlikni ta'minlashga yordam beradi. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar va ilg'or amaliyotlarga asoslangan ushbu usullar tanqidiy fikrlashni, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini, madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantirishga va talabalar o'rtasida global hamkorlikni ta'minlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Кадыров, Г. Г. (2019). Модернизация системы высшего образования в Узбекистане в условиях глобализации. Вестник мероприятия университета Узбекистана, (1), 12-18.
2. Абдуллаева, Ш. А. (2020). Интеграция узбекского высшего образования в мировое образовательное пространство. Вестник Ташкентского государственного экономического университета, (2), 41-48.
3. Муминов, А. Г. (2021). Роль человеческого капитала в устойчивом развитии Узбекистана. Вестник Каракалпакского государственного университета, (3), 23-29.
4. Хакимов, О. Х. (2022). Качественное образование как фактор развития человеческого капитала в Узбекистане. Вестник аграрной науки Узбекистана, (1), 67-73.
5. Мирзаев, Б. М. (2020). Система адаптации высшего образования к потребностям глобального рынка труда. Вестник Ташкентского университета информационных технологий, (2), 15-22.
6. Юлдашева, Н. Р. (2021). Непрерывное образование как ключ к успеху в эпоху глобализации. Вестник мероприятия университета Узбекистана, (3), 38-44.
7. Музаффарова, Д. Д. (2022). Международное сотрудничество в сфере высшего образования Узбекистана. Вестник Ташкентского государственного экономического университета, (1), 55-62.